

MOLENMAKERS-
BEDRIJF

Roemeling
en
Molema

Kerklaan 5, Scheemda
Telefoon 05979-1660

Onbezorgbare nummers retour naar:
Molenwerkgroep Oost-Groningen
Postadres Nassaustraat 65
9675 EN Winschoten

MULDERSNIJS

MOLENWERKGROEP OOST-GRONINGEN

H.T. ZUUR TUINCENTRUM-BOOMKWEKERIJEN
aanleg
TUIN onderhoud
ontwerpen
adviezen

Wij leveren bomen, rozen, sierheesters, vaste planten, coniferen.

OOK HET ADRES VOOR ERFBEPANTING MET SUBSIDIE.

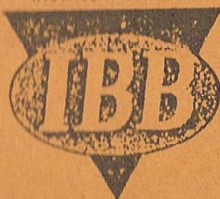
Wedderweg 141 - Oude Pekela Telefoon 05978-12708

KLOK
CAR CLINIC

Import - verkoop en onderhoud
Amerikaanse auto's
Reparatie alle merken auto's
tegen billijke prijzen
A.P.K. KEURING - GRATIS HERKEURING
Reparatie autom. versnellingsbakken
Airconditioning service

Thorbeckelaan 54 Oude Pekela
Telefoon 05978-1295

INSTALLATIEBEDRIJF

M. BEZEMA
F. CLOCKSTRAAT 162

OUDE PEKELA
TEL. 05978-12455

LID VAN DE ALGEMENE VERENIGING
VOOR DE CENTRALE VERWARMINGS-
EN LUCHTBEHANDELINGS INDUSTRIE

- * Koper-, lood- en zinkwerken
- * Gas-, waterleiding en sanitair
- * Mastiekdakbedekking
- * Centrale- en luchtverwarming
- * Zelfbouwpakketten
- * Alles voor de doe-het-zelver

MULDERSNIJS.

Mededelingenblad van de:
Molenwerkgroep Oost Groningen.
Nassaustraat 65, 9675 EN Winschoten.

Muldersnijs verschijnt 4x per jaar en wordt
mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders.
Redactieadres: S. Bezema-Tel.
F. Clockstraat 162, 9665 BJ Oude Pekela.

REDACTIELEDEN:

Sietske Bezema-Tel	Oude Pekela	05978-12455
Grieto de Vries	Scheemda	05979-1931
Gerda Koster	Finsterwolde	05971-31649
Bertus Buiskool	Blijham	05976-1386
Be Oomkens	Winschoten	05970-14269

BESTUURSLEDEN:

Voorzitter	L.E. Buiskool
Secretaris	B. Oomkens
Penningmeester	G.G.I. Koster-Westervaarder
Leden	S. Bezema-Tel
	J. Hazelhoff
	D.J. Tinga
	G.J. de Vries

POSTBANK: 3025139

Postbus 47, 9695 ZG Bellingwolde.

SECRETARIAAT EN BIOTOOPWACHT:

B. Oomkens. Nassaustraat 65, 9675 EN Winschoten.

INSTRUCTEURS:

L.E. Buiskool
B. Oomkens
D.J. Tinga
G.G.I. Koster
R.L. Lemminga

ILLUSTRATOR:

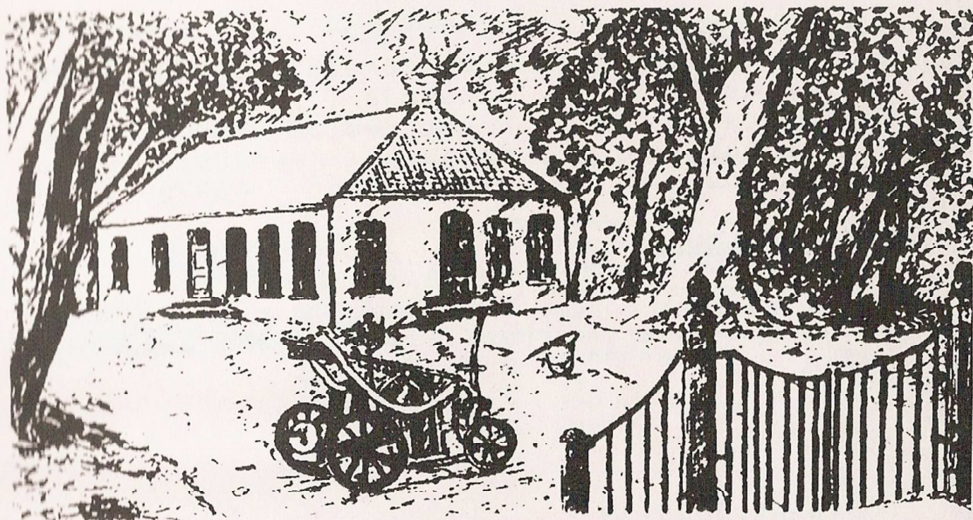
Andre Schuthof

Zesde jaargang - nummer 21- 26 maart 1992.

ONZE MOLENWERK GROEP STAAT OOK OP DE

Hobbybeurs

op zaterdag 4 en zondag 5 april a.s. van
13.00 tot 18.00 uur in het streekmuseum
"De Oude Wolden" te Bellingwolde,
Hoofdweg 161.

**Stichting
Streekmuseum**

„De Oude Wolden”

Bellingwolde

In een vorig artikel in muldersnijs over de opening van de "Zuidwendinge" te Hoogkerk heb ik reeds geschreven over mijn bijzondere ontmoeting en het resultaat hiervan kunt U nu lezen.

"DE POFFERD"

"JEUGDHERINNERINGEN"

Het molenaarsgezin waar ik nu over spreek, bestond uit: vader, moeder en vier kinderen.

Tot ongeveer mijn tiende levensjaar, behoorde tot dat gezin ook de vader van mijn moeder.

Mijn grootvader werd molenaar toen hij trouwde.

Er werden zeven kinderen geboren, waarvan mijn moeder de jongste was.

Na het overlijden van mijn grootmoeder, hebben mijn grootvader en mijn moeder enkele jaren samengewoond. Toen mijn moeder trouwde trok mijn vader bij dit gezin in.

Mijn grootvader bleef molenaar en verdiende daarmee vijftig gulden per jaar, inclusief vrij wonen. Mijn vader werkte op de fabriek.

Het molenaarshuis had ruimte om vier koeien te stallen.

Er werden een paar percelen land gehuurd.

Verder was er een grote groentetuin.

Toch heb ik de indruk dat het geen vetpot was.

Enkele jaren later werd mijn grootvader door mijn vader opgevolgd als molenaar.

Beiden tegen een vergoeding van vijftig gulden per jaar, per persoon.

Aan de hand van mijn grootvader, letterlijk en figuurlijk, werd ik al jong met de geheimenissen van het molenaarsvak op de hoogte gebracht.

Het verhaal ging, dat wanneer mijn moeder mij kwijt was, ze mijn grootvader zocht, want aan de ene hand van hem zat ik vast.

Ik was samen met hem in de molen toen, tijdens het malen, een wiek van de molen brak.

Ik was toen ongeveer drie jaar.

Dat heeft veel indruk op mij gemaakt.

Nu, 65 jaar later, kan ik mij nog herinneren waar die wiek met een smak terecht kwam.

Het geluid waarmee dit gepaard ging ben ik nog niet vergeten.

Toen ik ouder was en mijn zusters waren geboren, werd er gespeeld rondom de molen, daar lag onze speelplaats.

Voorals er andere kinderen op bezoek waren.

Je kon je zo heerlijk in de molen verstoppen.

Dat moest wel stiekem gebeuren want van mijn vader mocht dit niet.

Er was echter altijd wel een gat te vinden om je te verbergen.

Ik was er mij toen nog niet van bewust dat ik, enkele jaren later in de oorlog, meerdere malen met mede-onderduikers, in de molen een schuilplaats zou vinden.

Ik heb altijd de indruk gehad dat bij het gezinsleven, de molen en het werk daarbij er een onderdeel van uitmaakte.

Wanneer mijn ouders uit gingen of een familiebezoek bespraken werd er altijd een voorbehoud gemaakt.

Het was immers altijd mogelijk dat na langdurige regenval, het waterpeil in de polder zo hoog was, dat een familiebezoek geen doorgang kon vinden.

Stel je voor dat het waaide, dan werd er van de molenaar verwacht, dat de molen maalde.

Toen ik ongeveer zestien jaar was, was ik in staat de molen zelfstandig te bedienen.

Het kwam toen wel eens voor dat ik de molen in werking stelde, terwijl mijn ouders afwezig waren. Daar was voor hun vertrek een afspraak over gemaakt.

Ik vond het leuk werk.

Het gevolg was dat ik bij een klein briesje de vang al lichtte.

Het gebeurde ook wel dat er dag en nacht gemalen moest worden.

Dan werden de taken verdeeld.

Mijn vader maalde 's-nachts.

Overdag namen mijn moeder en ik de werkzaamheden waar.

Een stuk hout dat in de sloot dreef en dat wij niet opgemerkt hadden, werd door de stroom van het water, in de schroefbak getrokken.

Het geraakte muurvast in de schroef.

De schroef bleef stilstaan.

Als dan de wieken blijven doordraaien is het buigen of barsten.

De azijnhouten tanden, in het bovenste kamwiel, braken af als luciferhoutjes.

Nog een voorval.

Tijdens het malen met zuidenwind werd het op een zeker moment bladstil.

Na een paar uur begon het plotseling weer te waaien.

Maar toen uit het noordwesten.

De molen begon weer te draaien, maar tot onze schrik de verkeerde kant op.

In de herfst was ik mijn vader behulpzaam bij het schonen van de tochtsloten.

Naar mij gevoel waren er vroeger altijd strenge winters.

In elk geval vroer het zo erg dat de schroef (vijzel) in het water vastvroor.

Na een nachtvorst werd er kaf of zaagsel in de schroefbak gestrooid.

Dit om te voorkomen dat het ijs te dik en te hard werd.

Na de vorst begon de ellende.

Het ijsvrij maken van de schroef.

Daar had ik altijd een vreselijke hekel aan.

Je lag bijna op je hofd in de schroefbak te hakken.

Na een langdurige strenge vorst, was je daar toch gauw een paar uurtjes mee bezig.

Nu een paar wederwaardigheden waarvan iedere molenaar hoopt, dat ze hem nooit zullen overkomen. Ik kan mij nog herinneren dat de molen, tijdens het malen, een geluid maakte als een mitrailleur (beetje overdreven).

Wat was namelijk het geval.

Het waterpeil was zo hoog, dat het rooster achter de schroef, onder water stond.

Het was kruien geblazen.
Kruien ging ook al niet zo gemakkelijk.
Tijdens het kruien liep de wind ook nog steeds verder uit.

De wieken kwamen pas tot stilstand toen het wiekenkruis op het noorden stond.
Maar we moesten doordraaien tot noordoost voordat de molen weer op de wind stond.
We waren bekaft toen deze put geklaard was.
We hoopten dat niemand het opgemerkt zou hebben, maar die hoop bleek ijdel.
Er blijken altijd mensen te zijn, die waarnemen uit welke hoek de wind waait.

Met enige weemoed denk ik terug aan de tijd in het molenaarshuis.

De vrijheid van het buitenleven.

Geen burenoverlast.

De ruimte van de luchten.

Het leven van en met de wind (je was jong en toch kende je toen al alle windstreken; die werden geleerd aan de hand van de windwijzer aan de zolder).

De donkere avonden en nachten dat je de molen moest bedienen.

Een nadeel vond ik vooral de grote afstand tot de verharde weg.

Dat gaf zomers en 's-winters problemen.

Je moest zes percelen land over; ongeveer 500 meter.

's-Zomers wanneer het vee in het land liep, gebeurde het wel, dat alle damhekken waren gesloten. Dan moest je gebruik maken van een plank over de sloot.

In de herfst en in de winter begon het pad soms onbegaanbaar te worden.

Soms moesten de laarzen aan als je naar de weg moest.

Er was geen verlichting.

Avondvisites werden meestal gebracht wanneer het volle maan was.

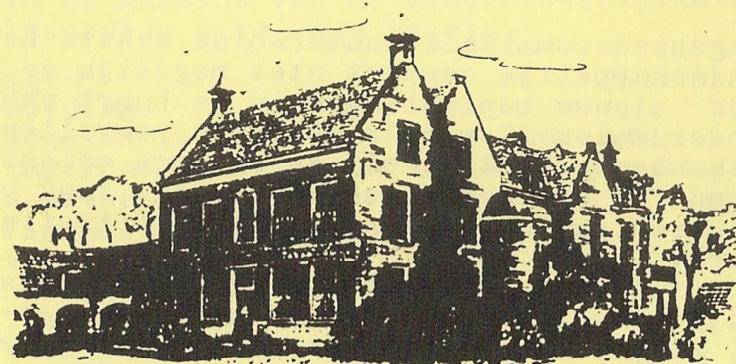
In andere gevallen had je een stormlantaarn bij je.

Een reden om daar niet meer te willen wonen.

W. Cazemier.
Friedhoffkwartier 13
3723 AM Bilthoven

Het Barometermuseum

Bert Bolle, directeur-conservator

Geschiedenis en techniek van de
barometer in een historische buitenplaats

Stichting Barometermuseum

Bert Bolle - conservator

Dorpsweg 187 - 3738 CD MAARTENSDIJK

Restauratie

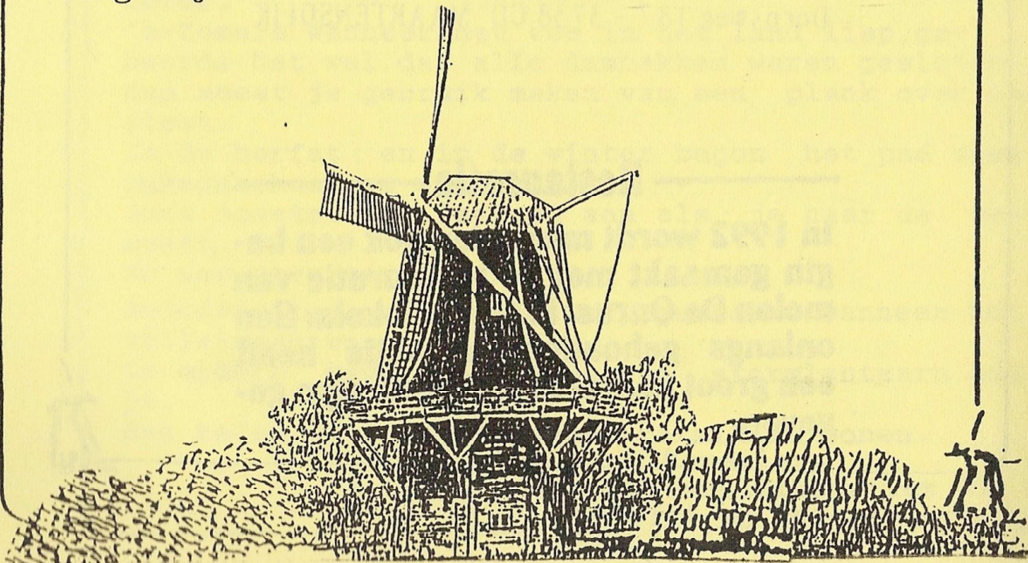
In 1992 wordt misschien ook een begin gemaakt met de restauratie van molen De Onrust in Oude Pekela. Een onlangs gehouden inspectie heeft een groot aantal gebroken te zijn gegeven.

Biotoopnieuws.

Indertijd is een uitvoerige reactie gestuurd op het Voorontwerp-deelgebiedsplan Westerwolde voor de Herinrichting Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën. De Vereniging Vrienden van de Groninger Molens en De Hollandsche Molen hebben die brief ondersteund.

De deelgebiedscommissie Westerwolde achtte het uit landschappelijk oogpunt niet mogelijk de geplande nieuwe beplantingen in de buurt van de standerdmolen Ter Haar te laten vervallen. De bestaande beplanting bij de overige molens is volgens de deelgebiedscommissie een zaak van de eigenaren van de beplanting en de betreffende gemeenten.

In het ontwerp-plan voor Westerwolde zijn dus geen wijzigingen t.o.v. het voorontwerp aangebracht, hetgeen aanleiding was nu een officieel bezwaarschrift bij de provincie in te dienen. De Hollandsche Molen en de Vereniging Vrienden van de Groninger molens hebben een soortgelijk bezwaarschrift ingediend. De Stichting De Groninger Molen ondersteunt het bezwaarschrift. Het is nu afwachten of de provincie in dezelfde geest beslist als de Kroon t.o.v. de beplanting bij de molens Zeldenrust en De Noordstar.

Aan de leden van de Molenwerkgroep "Oost-Groningen".

Hierbij nodigen wij u uit voor onze voorjaarsvergadering op zaterdag 18 april a.s. om 9.30 uur in de kantine van de gemeentewerkplaats, Scholtenswijk 6 te Oude Pekela.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen vergadering 9 november 1991.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Jaarverslag 1991.
5. Financieel verslag 1991.
6. Verslag van de kascommissie.
7. Aanvulling van de kascommissie.
8. Bestuursverkiezing.

Volgens de statuten treden elk jaar 2 leden van het bestuur af. Gezien het oneven aantal is het gewenst dit jaar 3 te laten aftreden. aan de beurt zijn: mevr. Koster, het laatst herkozen in 1988, mevrouw Bezema en de heer Oomkens, verkozen in 1989.

9. Rooster Oost-Groninger Molendagen 1992.
10. Bemanning molens Nationale Molendag 9 mei 1992.
11. Verkoop souvenirs als lepeltjes, boekjes, bouwtekeningen, T-shirts, enz.
12. Verkoop meel.
13. Rondvraag.
14. Sluiting.

Blijham, 26 maart 1992.

Namens het bestuur,
De voorzitter,
L.E. buiskool.

LEERLINGENEXCURSIE NAAR BOURTANGE.

Voor de cursisten, die twee keer per maand samenkomen in Oude Pekela, was het een prettige afwisseling om ook eens op excursie te gaan. Onder leiding van de cursusleidster Gerda Koster, werd op zaterdagmorgen 21 maart j.l. een bezoek gebracht aan de standaardmolen te Bourtange.

Toen we Bourtange naderden was er geen wijk te zien en de hoge donkere kast leek uit de verte meer op een watertoren.

De molen bleek te zijn "gekortwiek", want uit de askop staken nog vier korte afgezaagde stompen. Volgens onze gastheer Hilvert Bossen, worden de afgezaagde borstroeden met de hekkens nu als model gebruikt bij de aanmaak van het nieuwe gevucht.

In verband met het komende toeristenseizoen zullen de nieuwe roeden binnenkort aangebracht worden.

Ook kan de productie van Dinkelmeel dan weer worden hervat.

Volgens de heer Bossen is dit een bijzondere meelsoort, waarvoor de tarwe (soortnaam Dinkel), uit Duitsland wordt gehaald.

Hoewel de roeden reeds na tien jaar aan vervanging toe waren, bleken de andere onderdelen, welke met een mengsel van stockholmerteer en carbolineum behandeld waren, in prima staat te verkeren.

Nadat we de ons bekende onderdelen (balken, weegbanden, lijsten, stijlen, blokken, platen, stiepen, standaard etc.) gevonden hadden en de vragen beantwoord waren werd er nog een bezoek aan de rosmolen, met maalstoel en karn, gebracht.

Daar het paard helaas niet aanwezig was, werd de aandrijving verzorgd door twee sterke cursisten: Ria en Karin.

In het cafe werd nog even gezellig nagepraat en ontvingen alle cursisten nog een duidelijke tekening van de standaardmolen.

Namens alle cursisten hartelijk bedankt voor de interessante excursie.

BERT SCHAAFSMA.

DE TWINTIGSTE

NATIONALE
MOLLEN
DAG

9 MEI 1992

WELKOM WAAR DE WIMPEL WAPPERT

Vereniging De Nederlandsche Molen 020-6238703

LIMERICK.

Een aankomend mulder uit Nieuw Scheemda,
die heeft POLYTECHNIES verstand ja,
van stenen en hout,
van staal en mortel,
ze noemen hem nu WILLIE WORTEL.

VAN ALLES WAT.

PETER BUITER moet nog een deel van z'n examen
overdoen en dus wenst de redactie hem hartstikke
veel succes.
Hij heeft er hard voor geleerd op de theoriekur-
sus en de extra cursusavonden en zeg nu zelf met
met als ontspanning zo'n Amerikaanse kortharige
SJIPPENDEEL moet het lukken.

Maal je elke donderdagmiddag en zaterdagmorgen en
nog wel eens een woensdagmiddag erbij en ook nog
algedurig op de zondagmiddag.....kun je 1 don-
derdagmiddag eens niet..... dan vind je zulke
"lieve" briefjes van je ex-leerling.

*Wordt er tegenwoordig
niet meer op de donderdag
middag gedraaid?*

1/2 gr. Hans.

RECEPTEN VAN WEITEMEEL.

VOLKORENBROOD.

6 ons weitemeel

1,5 ons bloem

20 a 25 gram gist

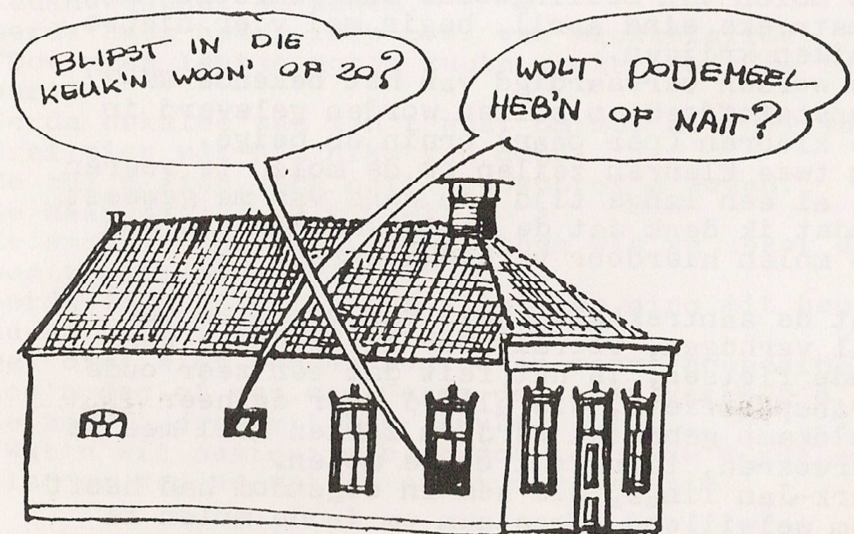
De gist oplossen in warm water en alles door elkaar
knedem.

In een beslagkom op een warme plaats laten rijzen.
Daarna ev. 250 gram rozijnen toevoegen.

Weer kneden, slaan en kloppen en dan laten rijzen in
de broodvorm.

De oven voorverwarmen tot een temperatuur van 220'
en als het beslag uitgerezen is de vorm midden in
de oven plaatsen.

Na 25 minuten hebt U dan een heerlijk brood.

PANNEKOEK.

500 gram weitemeel
2 eierdooiers
water of melk en wat zout.
Alles doorelkaar mengen.
De 2 eiwitten stijf slaan en door het beslag spatelen; NIET MEER ROEREN OF KLOPPEN !
Het geheel moet luchtig blijven.
Zonnebloemolie heet maken en dan maar bakken.

POTJEMEEL.

1 kop weitemeel
3 koppen vocht (1 water+2 melk)
Water aan de kook brengen.
Meel toevoegen en al roerend 10 minuten laten koken.
Daarna 3 uur op een laag pitje of petroleumstel laten staan.
Dan eten met dobbeltjes mager gerookt spek en/of met stroop.
Eet ze.

KOK:

R.L. LEMMINGA TEL. 05979-1292.

De molen van Bellingwolde zal waarschijnlijk omstreeks eind april, begin mei vier nieuwe zeilen krijgen.
Ze worden vervaardigd van het bekende WK-77 kunststofdoek en zullen worden geleverd in de kleuren (per paar) bruin en beige.
Om twee kleuren zeilen op de molen te voeren is al een lange tijd een wens van me geweest omdat ik denk dat de aantrekkelijkheid van de molen hierdoor verhoogd wordt.

Wat de aantrekkelijkheid van de molen ook zal verhogen, vooral voor liefhebbers van oude fietsen, is het feit dat een zeer oude transportfiets, die altijd door de heer Veldkamp gebruikt werd om zakken meel mee te vervoeren, terugkomt op de molen.
Derk-Jan Tinga, die hem in eigendom had heeft hem welwillend afgestaan om in de molen te stallen.

André Schuthof.

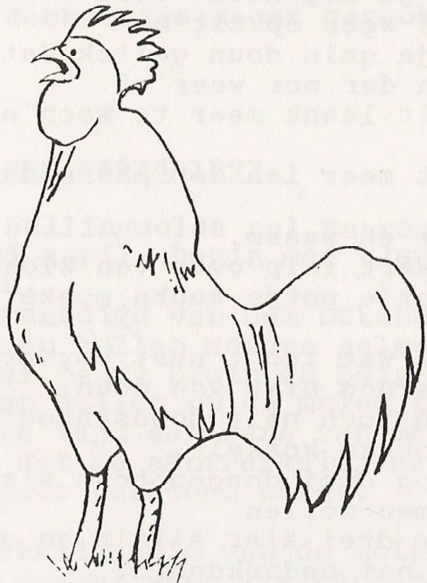
't KUUKN.

deel 1.

Gerda was ain brutske hen, dei zowat drei weken op heur aier zeten haar.
Nou heur aier....zeg mor, heur zuster Marie heur aier.
Gerda kon zulf gain aier leg'n, mor brutsk was ze wel wor'n en zai haar dus tied genog.
Vaier van dei broene aier haar ze onder't gat.
Waar ben'k aan begonnen, docht ze.
Wat duurt dat ja laank.
Ze was veul te neisgierig.
Ale doage luusterde ze of der al wat te heur'n was.
Toun, op'n zunnige dag, was't den zo wied.
Hail oet stuur laip Gerda van't nust of.
Ien ain ai zat'n barst en hai bewoog.
Wat mos ze doun.
Zai haar dit ja nog nooit eerder bie haand had.
Der eerst mor weer op zit'n.
Mor dat was ja gain doun geliek, dat kriebelde heur aan't gat, den der mor weer of.
Ze huifde nait laank meer te wach'n.
Doar was e.
Hai zol nooit meer ien dop pas'n, dat kon je zo moat zain.
Kuukn was nat en waarm.
Gerda heur haart laip over van klokkelaifde.
"Doe mien leutje potje kuukn, moeke vind die laif hur!"
Gerda hekelde wat ien't nust om; mor mit dei andere drei aier was nog niks van doun.
Ze zol'n zich toch nait doodschrok'n wezen.
Ze haar ja ook zo koakelt.
Ze wachtte nog drei doagen; toun wis ze zeker dat ze nooit oetkommen zollen.
Gerda lait de drei aier allain en ging mit heur kuukn noar'n nei onderkoom'n.
Dei drei aier bennen begroaven noast hounderhok en noa'n dag of wat, was Gerda dei aier vergeet'n.
Ze haar't drok mit heur kuukn.
"Wat'n wif daaiertje bist doe toch, zee Gerda, en bist zo rap as wotter en gruiast as rait.

vervolg deel 1 't Kuukn.

Toun kuukn zo'n tien weke old was, schrok Gerda wel'n beetje.
Zai haar docht dat heur kuukn ain hen wees'n zol, moar aan poot'n, kaam en lor'n konst zain dat'n hoan was.
En ik haar zo geern ain henkuukn hem'n wilt, jeuzelde ze.
Mor der zat niks aans op, ze mos der moar genug'n mit neem'n.
Heur kuukn zol aans Josee haiten, mor nou most mor Jos word'n.
Hai begon aal meer op voader Jannes te liek'n.

Meneuvels haar hai ook aal.
Voar was nait bot blied mit hom.
"Dou der denk om, zee e, Dat ik hier boas bin en blief.

Einde deel 1,
Wordt vervolgd,
Xymeroni.

Lekker komt van

slagerij huizing

Feiko Clockstraat 110
Tel. 14860 - Oude Pekela

Kwaliteit is onze reklame.
Brood- en banketbakkerij

BRANS

Feiko Clockstraat 172
Oude Pekela Tel. 12491

Ruime sortering gebak
en chocolaterie.

Lubberswijk 18
Oude Pekela
tel. 05978-12857

- * SCHOONMAAKBEDRIJF
- * INDUSTRIELE REINIGING
- * HOGEDRUK REINIGING
- * OPRUIJEN LOODSEN
EN FABRIEKSTERREINEN
- * STEIGERVERHUUR

Bakker en Zn.